

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.1032/2011/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. év december hó 6. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt **vádlott neve** ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szolnoki Városi Bíróság 8.B.322/2009/23. számú, valamint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2.Bf.139/2010/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 6.000 (hatezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Szolnoki Városi Bíróság a 2009. október 13. napján kihirdetett 8.B.322/2009/23. számú ítéletével vádlott neve terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli, a Btk. 170. § (1) bekezdése szerinti testi sértés vétségében, amelyből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett; a 170. § (2) bekezdése szerinti testi sértés büntetében; a 323. § (2) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan elkövetett zsarolás

büntetésében; 5 rendbeli, a 277. § (1) bekezdés I. fordulata szerinti okirattal visszaélés vétségében; a 175. § (1) bekezdés szerinti személyi szabadság megsértésének büntetésében; a 271. § (1) bekezdés szerinti garázdaság vétségében; a 233. § (1) bekezdés szerinti hamis vád büntetésében; valamint a 242/A. § (2) bekezdése szerinti hatósági eljárás akadályozása büntetésének kísérletében. Ezért halmazati büntetésül hat évi fegyházbüntetésre és hat évi közügyektől eltiltásra ítélte; emellett rendelkezett az előzetes fogtartás beszámításáról, a lefoglalt bűnjelről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítéleti tényállás lényege a következő:

A sértett a terhelttel kötött megállapodása alapján 2006. őszétől a terhelt házában lakott, aki gondoskodott ételmezéséről is, ennek fejében a sértett a havi - kb. 25.000 forint összegű - szociális juttatását átadta a terheltnek.

I. 2007. tavaszától a terhelt gyakran - napi, illetve heti rendszerességgel - bántalmazta a sértettet, őt ököllel, seprűnyéllel, kapanyéllel ütlegelve. A bántalmazás következtében a sértettnek nyolc napon belül gyógyuló sérülései keletkeztek, ezek miatt korábban orvosnál nem járt. 2008. október 7. napján azonban joghatályos magánindítványt terjesztett elő a terhelt ellen könnyű testi sértés vétsége miatt.

II. 2008. szeptember elején a terhelt a sértettet egy seprűnyéllel kétszer megütötte; az egyik ütés a szemöldökénél, a másik bal arcfelénél érte. Az ütés következtében a sértett bal oldali állkapcsának töréses sérülését szenvedte el, a sérülés gyógytartama nyolc napon túli, tényleges gyógytartama 3-4 hét.

III. A terhelt a 2007. tavasza és 2008. október 6. napja közötti időszakban a sértettet rendszeres bántalmazással megfélemlítette, tőle a megemelt összegű - havi 65.000 forintos - járulékát, illetve nyugdíját követelve, amit a többszöri bántalmazás hatására a sértett neki rendszeresen át is adott. Emellett átadta a terhelt követelésére a 2008. augusztusában nyugdíj-kiegészítésként kapott 500.000 forintot is.

IV. A terhelt 2007. tavaszán annak beleegyezése nélkül elvette a sértettől személyi igazolványát, lakcímkártyáját, adóazonosító kártyáját, társadalombiztosítási kártyáját, illetve közgyógyellátási igazolványát, és azokat magánál tartotta.

V. A sértett 2008. október 7. napján - miután a bal lábszárán a terhelt bántalmazása következtében keletkezett sérülése elfertőződött - megjelent a rendőrkapitányságon azzal a céllal, hogy ott a terhelt ellen feljelentést tegyen. Erről értesülve a

terhelt feleségével együtt ugyancsak a kapitányságra ment, és a bent tartózkodó sértettet megragadva megpróbálta őt onnan kivonszolni. Ezalatt a sértettet személyi szabadságától rövid időre megfosztotta.

VI. A terhelt a sértettet azért akarta eltávolítani a rendőrségről, hogy ne tudjon feljelentést tenni; ebben a kiabálásra oda érkező két rendőr akadályozta meg. A sértett ezután a terhelt ellen feljelentést tett, ami alapján zsarolás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelttel szemben nyomozás indult.

VII. A kapitányság épületét elhagyva a terhelt veszekedni kezdett a feleségével, akit két alkalommal, nyitott tenyérrel arcul is ütött. A bántalmazás következtében a terhelt felesége nyolc napon belül gyógyuló, a száj sebzésével, vérzéssel járó sérülést szenvedett el. A terhelt felesége a terhelt ellen könnyű testi sértés vétsége miatt 2008. október 7. napján joghatályos magánindítványt terjesztett elő.

A terhelt cselekménye alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást keltsen.

VIII. A terheltet az ellene zsarolás büntette miatt indult nyomozás során - védője jelenlétében - gyanúsítottként hallgatta meg a rendőr-főtörzsőrmester 2008. december 3-án, és erről jegyzőkönyv készült, amelyet a jelenlévők aláírtak. A Szolnoki Városi Ügyészséghez 2009. április 1-jén küldött beadványában a terhelt azt állította, hogy a fenti jegyzőkönyvbe valótlanul és utólag került bele az, hogy ő elismerte, miszerint a feleségét egy alkalommal szájon vágta.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a bejelentett fellebbezésekre tekintettel az első fokú határozatot felülbírált, és azt a 2010. április 29. napján kelt 2.Bf.139/2010/5. számú ítéletével megváltoztatva a terhelt terhére megállapított, folytatólagosan elkövetett testi sértés vétségeként, valamint testi sértés büntettként értékelt cselekményeket a Btk. 170. § (2) bekezdés szerinti, folytatólagosan elkövetett testi sértés büntettként minősítette; egyebekben - a bűncselekmények megnevezését pontosítva - helybenhagyta azt.

Az első fokú ítéletben rögzített tényállás III. pontjában írtakat kiegészítette, illetve helyesbítette azzal, hogy a terhelt a sértettől 2008 novemberéig a havi 24.000 forint összegű járadékát, majd a havi 69.800 forint összegű nyugdíját követelte és vette el, míg a 2008. augusztusában kézhez kapott 500.000 forintot a sértett a terhelt utasítására a terhelt feleségének adta át. Emellett ugyancsak a terhelt utasítására a sértett tulajdonát képező ingatlan bérbeadásából származó 60.000 forintot is a terhelt

felesége kapta kézhez.

A jogerős határozatok ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, annak jogalapját ugyan a Be. 427. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában jelölve meg, tartalma szerint azonban a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján.

Indítványában részben arra hivatkozott, hogy a terhére megállapított bűncselekményeket nem követte el. A sértett önként fizetett ellátása és lakhatása fejében, őt soha nem bántalmazta, a sértett sérüléseit ittas állapotban elszenvedett balesetei során szerezte, őt nem tartotta félelemben, szabadon közlekedett, iratait nem vette el, azokat a sértett önszántából adta át az ő feleségének, a rendőrkapitányság épületéből sem akarta eltávolítani, csupán beszélt vele, és eközben átkarolta, személyi szabadságát nem sértve meg; igazát azonban a bíróság nem hagyta bizonyítani.

Támadta a cselekmények minősítését is. Álláspontja szerint a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző testi sértés vétsége nem foglalható a folytatólagosság egységébe a (2) bekezdés szerinti testi sértés büntettségével, mivel az utóbbi nem az (1) bekezdés szerinti bűncselekmény minősített esete. Emellett a tényállás I. pontja szerinti könnyű testi sértés vétségének és a zsarolás büntetésének bűnhalmazata is kizárt, ez a testi sértés kétszeres értékelését jelenti, így bűnössége megállapítására az e tényállási pontban leírt könnyű testi sértés vétségében törvénysértően került sor.

A tényállás I-IV. pontjaiban írt cselekmények kapcsán emellett azt is sérelmezte, hogy az általa indítványozott bizonyítás elrendelésére nem került sor, és a bíróság indokolási kötelességét elmulasztva nem adott számot arról, hogy miért nem tett eleget indítványának.

Az indokolási kötelezettség elmulasztására hivatkozva sérelmezte azt is, hogy a bíróság nem fejtette ki: miért rendelte a törvényben előírtnál szigorúbb fokozatban végrehajtani a vele szemben kiszabott szabadságvesztést.

Indítványa elsősorban a megtámadott határozatok megváltoztatására, másodsorban azok hatályon kívül helyezésére és az első fokon eljáró bíróság új eljárásra utasítására irányult.

A Legfőbb Ügyészség és képviselője a nyilvános ülésen a tényállást támadó részében a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak találta. Álláspontja szerint a tényállás I. pontja szerinti testi sértés vétsége nem a zsarolás eszközcselekménye volt, miután a terhelt hosszabb időn keresztül bántalmazta a sértettet, bár nem vitás, hogy felismerte: a korábbi

bántalmazások hatására a sértettben a jövőbeni bántalmazásoktól való félelem alakult ki, aminek hatására követelésének eleget fog tenni. Emellett ugyan a súlyos testi sértés büntette valóban nem a könnyű testi sértés vétségének minősített esete, így azok a folytatólagosság egységébe nem tartozhatnak, ez azonban a kiszabott büntetés törvényességét nem érinti.

Ezért a megtámadott határozatok hatályban tartását indítványozta (Bf.2820/2011.).

A terhelt indítványát fenntartotta. A védő ehhez csatlakozva az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a Be. 423. § (4) bekezdésére tekintettel az indítványban megjelölt okok alapján vizsgálta felül; emellett e törvényhely (5) bekezdése alapján hivatalból figyelemmel volt a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt és a terhelt által nem hivatkozott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A felülvizsgálati indítványt azonban részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

Az eljárási kifogások kapcsán a következőkre mutat rá:

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján - a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III. a) pontjára figyelemmel - felülvizsgálati ok, ha a bíróság indokolási kötelezettségének olyan mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Az ennek kapcsán a terhelt által hivatkozott kifogások azonban nem foghattak helyt. A megtámadott határozatok részint akkor sem váltak volna felülbírálatra alkalmatlanná, ha a terhelt által állítottak megfelelnének a valóságnak; részint pedig az első fokú bíróság - eleget téve indokolási kötelezettségének - számot adott ítéletében arról, hogy miért rendelte a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést fegyházban végrehajtani, ahogy arról is, hogy miért tartotta sürgősségűnek a terhelt által felajánlott bizonyítás elrendelését (első fokú ítélet 12. oldalának első és utolsó bekezdése).

Nem észlelt a Legfelsőbb Bíróság a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - a Be. 373. §-a (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - egyéb eljárási szabályszegést sem.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van

helye a bűnösséget megállapító ítélet ellen, ha a terhelt bűnösségének megállapítására büntető anyagi jogi szabály megsértésével került sor, míg a b) pont alapján felülvizsgálati ok, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó; az indítványban a tényállás nem támadható. Ebből következően csak e tényállás alapján vizsgálható az, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására anyagi jogi szabály megsértésével került-e sor, illetve törvénysértő-e a bűncselekmények minősítése.

Az indítványozó akkor, amikor arra hivatkozott, hogy a terhére megállapított bűncselekményeket nem követte el, az ott írt cselekmények nem az első fokú ítéletben rögzítettek szerint valósultak meg, az irányadó tényállást támadta, így a Legfelsőbb Bíróság az indítványnak ezen részével - miután a felülvizsgálat ez okból kizárt - érdemben nem foglalkozott.

A terhelt azon hivatkozása pedig, hogy a zsarolás büntette és a testi sértés vétsége nem lett volna megállapítható a terhére egymással halmazatban, nem helytálló.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a sértettet 2007. tavaszától kezdődően rendszeresen bántalmazta, mégpedig napi, illetve heti rendszerességgel; a tényállás szerint minden előzmény és ok nélkül. Ebből pedig nem vonható le az a következtetés, hogy minden egyes alkalommal kizárólag azért bántalmazta a sértettet, hogy a jövedelme átadására kényszerítse. Emellett a tudatának kétségtelenül át kellett fognia azt, hogy a bántalmazások miatti állandó félelem a sértett akaratát legalábbis korlátozza. Így helyesen minősítették a tényállás I. és III. pontjában írt cselekményt az eljáró bíróságok testi sértésnek is a zsarolás mellett.

Az indítványozó arra is tévesen hivatkozott, hogy a Btk. 170. § (1) bekezdése szerinti testi sértés vétsége, valamint a (2) bekezdés szerinti testi sértés büntette önálló tényállások, így e két bűncselekmény nem foglalható a folytatólagosság egységébe. Az 1978. IV. tv. (Btk.) 170. § (1) bekezdése ugyanis - ahogy arra a törvény indokolása is utalt - a korábbi szabályozással szakítva a testi sértésnek csak egy alapesetét határozza meg. Ennek megfelelően a Btk. 170. § (2) bekezdése szerinti súlyos testi sértés büntette ennek a bűncselekménynek a minősített esete. (Ezzel egyezően foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a BH 1980/119. szám alatt közzétett eseti döntésében is.) Ezért a tényállás I. és II. pontjában írt cselekményeket az első fokú bírósággal szemben a másodfokú bíróság minősítette helyesen.

A törvénysértő minősítés egyébként is csak akkor képez felülvizsgálati okot, ha emiatt törvénysértő büntetést szabtak ki. A bűnhalmazatban álló bűncselekmények miatt a terhelttel szemben kiszabható halmazati büntetés a Btk. - a bűncselekmények elkövetésekor és elbírálásakor egyaránt hatályos - 85. §-ának (1) és (2) bekezdésére figyelemmel két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés volt, így a kiszabott hat évi szabadságvesztés akkor sem lenne törvénysértő, ha az indítványban kifejtett jogi indokok helytállóak lennének.

A fentiekből következően azonban a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértést nem észlelt; a büntetés önálló vizsgálatára pedig a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a Be. 426. §-a alapján a megtámadott határozatokat hatályban tartotta.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 429. §-án alapul.

A fellebbezés, a felülvizsgálat és az esetleges újabb indítvány tilalmával kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a 416. § (4) bekezdés b) pontján és a 418. § (3) bekezdésén alapul, azzal, hogy az abban szereplő feltételek esetén a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

A Legfelsőbb Bíróság határozatát a Be. 420. §-a (1) bekezdésének megfelelően nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2011. december 6.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter
s. k. előadó bíró, Dr. Belegi József s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő
MTné